

Adalet Temelinde, Dostluk Çerçevesinde

Uluslararası Hukuk BÜLTENİ

T.C. ADALET BAKANLIĞI

Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler
Genel Müdürlüğü

Cezaî Adli Yardımlaşma

Hukukî Adli Yardımlaşma

İnsan Hakları

Suçluların İadesi ve Hükümlülerin Nakli

Nafaka

Çocuk Kaçırma

Uluslararası Gündem

Toplantı Raporu

Seminer

Heyet Ziyareti

Profil-Röportaj

Tanıtım

Uluslararası Sorunlar

Öneri ve Görüşler

Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürü Sayın Aykut KILIÇ Müsteşar Yardımcılığı görevine atanmışlardır.

Avrupa Birliği Genel Müdürü Sayın Ahmet FIRAT ise Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü görevine atanmışlardır.

Kendilerine yeni görevlerinin hayırlı olmasını diliyoruz.

Genel Müdürümüzün yeni görevine ilişkin yazıları 4. sayfada yer almaktadır.

- 3 **Editörden**
- 4 **BAŞYAZI**
Ahmet FIRAT
- 5-8 **Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinde
Tüzel Kişilerin Sorumluluğu ve Etkin Pişmanlık**
Abdullah CEBECİ
- 9-11 **ULUSLARARASI ADLİ YARDIMLAŞMA
İade ve Ret Sebepleri-2**
Mustafa DÖNEN
- 12-15 **Mahkeme Yönetimi**
Talip AYDIN
- 16-17 **Avrupa Adaletin Etkinliği Komisyonu (CEPEJ)**
Harun MERT
- 18-19 **Ceza Adli Yardımlaşmada Tercüme**
Bülent TÜRKMEN
- 20 **Avrupa Konseyi Sözleşmeleri ve ÇIKAYAS**
Timur DEMİR
- 21 **Sitemize Yeni Eklenen Sayfalar**
- 22-25 **CEZA İSTİNABE REHBERİ**
- 26 **Türkiye-Avusturya Çalışma Grubu Toplantısı**
- 27 **Ülke Notları**
- 28 **Yargıtay Kararı**
- 29 **UHDİGM'DEN**
- 30 **BAYRAMLAŞMA**

Tüm okurlarımıza merhaba diyoruz...

Bundan önceki sayılarımızla ilgilenerek daha iyiyi bulmak adına yorumlarda bulunan ve yoğun iş gündemi içerisinde yazılarıyla katkıda bulunan tüm değerli dostlarımıza teşekkür ediyoruz.

Bültenimiz, Genel Müdürümüz Sayın Ahmet Fırat Bey'in görevine başlaması münasebetiyle kaleme alınan duygu ve düşüncelerini ifade maksatlı yazıları ile başlamakta,

ve Uluslararası Hukuk alanında gelişmeleri duyurmak, görüşlerimizi paylaşmak ile faaliyet alanımızı tanıtmak yolunda devam etmektedir.

Bu sayımızın içeriğinde, görev alanımıza ilişkin hazırlanmış yazılar bulunmaktadır. Ülkemiz açısından son dönemde gündeme giren bir konu olarak mahkeme yönetimi konusunda ABD örneği esas alınarak hazırlanmış bir makaleyi okuyabilirsiniz.

Sitemize eklenen yeni sayfalar kısaca tanıtılmıştır. Bu bölümde "Ceza İstinabe ve Tebligat Rehberi" isimli çalışmamız özellikle bundan sonraki yeni anlayışımızın ilk ürünü olması itibarıyla önem kazanmaktadır. Ayrıca bu sitede bulunan "İstinabe Hazırlanması Rehberi" özet olarak verilmiştir.

Bir yenilik olarak görev alanımıza giren konularda yüksek mahkeme içtihatlarının yayımlanmasına başlamış bulunuyoruz.

Bu sayımızda da önceki sayılarımızdaki anlayışımıza uygun bir tasarım yapmaya çalıştık. Ocak sayısından itibaren ise bültenimize PDF yanı sıra Web sitesi formatı ile de ulaşılabilecektir.

Öneri ve kritiklere daima açık olduğumuzu ifade etmek ve tüm meslektaşlarımızın yayımlamamızı arzu ettikleri uluslararası hukuk konulu çalışmalarını beklediğimizi bu vesile ile yenilemek isteriz.

Saygılarımızla.

Ahmet FIRAT
Genel Müdür

Kıymetli Meslektaşlarım, Saygıdeğer Okuyucular,

Ülkemizin Avrupa Birliği müktesebatına uyum ve ilişkilerin geliştirilmesi sürecinin hız kazandığı bir dönemde, yaklaşık olarak 3 yıla yakın bir süre görev yaptığım Bakanlığımız Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü görevini noktalarak, bayrağı daha da ileriye taşıyacağını bildiğim ve inandığım mesai arkadaşlarıma devretmenin güven ve huzuru içerisinde bulunuyorum.

Daha önceden Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapmış olmam ve Avrupa Birliği ile ilgili işlerde bir çok alanda işbirliği içerisinde bulunmamız dolayısıyla yakından tanıdığım Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü görevine (UHDİGM) 28 Temmuz 2008 tarihi itibari ile başlamış bulunmaktayım.

Bilindiği üzere, Bakanlığımız görev alanına giren konularda diğer devletler ve uluslar arası kuruluşlar nezdindeki ilişkileri yürütmeleri itibariyle benzerlikler gösteren her iki Genel Müdürlüğümüz yurtdışında ülkemizin temsili makamında bulunmaktadır. Bu itibarla, bulunduğum diğer görevlerde olduğu gibi Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü görevini de en iyi şekilde yerine getirme gayreti içerisinde olacağız.

Türk adalet sisteminin uluslararası arenada yerini alması, uluslararası standartları yakalaması ve hatta standartların belirlenmesi adına yüksek bir motivasyon, karşılıklı işbirliği anlayışı, sistemli çalışma, eşgüdüm ve koordinasyon içinde bir organizasyon yapısının işlevsel kılınması amacımız olacaktır.

Çalışanlarının büyük fedakarlıkları ile nicelik ve nitelik olarak uhdesinde bulunan pek çok görevi yerine getiren UHDİGM'in kurumsal yapısının güçlendirilmesi için başlatılmış bulunan mevzuat düzenlemeleri çalışmalarının tamamlanması, Bakanlık birimleri arasında işbirliğinin artırılması, görevlerimizle ilgili olarak adli makamlarımızın bilgilendirilmesi ve uluslararası kurumlar nezdindeki çalışmalara aktif olarak katılım ve yine bu kurumlara ilişkin koordinasyon görevlerimizin aktif olarak yerine getirilmesi faaliyetleri önümüzdeki dönemin gündemini oluşturacaktır.

Yukarıda belirtilen konularda bu süreçte etkili sonuçların alınabilmesi için kurum içi olduğu kadar tüm çalışma ortaklarımız ile toplantı ve seminerlerin yanı sıra iletişim teknolojilerin kullanımı yoluyla da bilgi ve tecrübelerin paylaşımı özel bir önem arz etmektedir.

Bu noktada, yapılan çalışmaların tanıtılması, bilgi ve tecrübelerin paylaşılmasında tüm ilgiler için faydalı olmasını temenni ettiğimiz ve her sayısında bir adım ileri gittiğini gördüğümüz elektronik bültenimizin yanı sıra güncellenmesine dikkat ettiğimiz Internet sitemiz hizmetinizde olmaya devam edecektir.

Bu düşüncelerle, adaletin gerçekleşmesi yolunda çalışan tüm değerli Hâkim ve personelimizin yapacağımız çalışmalarda bilgi ve yardımlarını esirgemeyecekleri inancıyla tüm okurlarımızı saygıyla selamlar ve başarılar dilerim.

ULUSLARARASI TİCARİ İŞLEMLERDE YABANCI KAMU GÖREVLİLERİNE RÜŞVET VERİLMESİNİN ÖNLENMESİ BAĞLAMINDA TÜZEL KİŞİLERİN CEZAI SORUMLULUĞU VE ETKİN PİŞMANLIK SORUNU*

Abdullah CEBECİ
Genel Müdür Yrd

ORGANISATION
FOR ECONOMIC
CO-OPERATION
AND DEVELOPMENT

I. GENEL OLARAK

Ülkemizin de kurucu üyesi olduğu İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) bünyesinde hazırlanan “OECD

Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi” Türkiye tarafından da imzalanmış, 01/02/2000 tarihli ve 4518 sayılı Kanunla onaylanarak Anayasanın 90. maddesi uyarınca iç hukukun bir parçası haline gelmiştir.

37 ülkenin taraf olduğu ve kısaca “OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesi” olarak adlandırılan sözleşme; taraf ülkelerin 1. ve 2. aşama gibi dönemsel olarak incelenmeleri mantığı ve bu incelemeleri de bir veya birden fazla taraf ülke uzmanlarından oluşan ekiplere yaptırılması, sonuçta rapor hazırlanması ve noksan bulunan hususlarda incelemeye konu ülkeye tavsiyelerde bulunulması sistemi içinde çalışmaktadır.(1) Mevzuatımızda yapılan değişiklikler sonrası Türkiye birinci aşama İncelemesi sonucu hazırlanan rapor 8 Kasım 2004 tarihinde kabul edilmişti.(2) Türkiye 2. Aşama incelenmesi sonucu hazırlanan rapor ise Rüşvetle Mücadele Çalışma Gurubunun 4-7 Aralık 2007 tarihli toplantısında ele alınarak, kabul edilmiş, raporda 15’ten fazla kurumu ilgilendiren toplam 26 tavsiye ile 5 izleme maddesine yer verilmiş, Türkiye hakkında yaptırım niteliğinde olan ikinci aşama incelemesinin tekrarı kararlaştırılmıştır.(3) Yapılan tavsiyelerden özellikle, yabancı kamu görevlilerine rüşvet verme suçunda etkin pişmanlık hükümlerinin kaldırılması ve tüzel kişilerin cezai sorumluluğunun yeniden ihdas edilmesi hususları kanun değişikliğini gerektirmekte ve bu değişiklikler sözleşmeye uyum açısından büyük önem taşımaktadır.

II – TÜZEL KİŞİLERİN CEZAI SORUMLULUĞU:

Tüzel kişilerin cezai sorumluluğu konusu öğretilerde ve uygulamada çok tartışmalıdır. Çünkü Ceza Hukukunda sorumluluk şahsi olup insan olarak adlandırdığımız hukuk süjesinin dış dünyada gerçekleştirdiği eylemleri üzerinde durulmaktadır. Baskın görüş; gerçek kişilerin suç faili olabilecekleri, tüzel kişiler suç faili olarak sorumlu tutulamayacakları yönündedir(4). Buna karşın, tüzel kişilerin faaliyetlerini organ ve temsilcileri aracılığıyla yürüttükleri, organları aracılığıyla hak sahibi olup, borç altına girdiklerini ve organlarının haksız eylemlerinden dolayı hukuki sorumluluk sahibi oldukları tartışmasıdır(5). Karşılaştırmalı hukuk açısından yapılan değerlendirmede; Fransız Ceza Kanunu’nda tüzel kişilerin cezai sorumluluğuna yer verildiği, İtalya’ da tüzel kişilere idari para cezası verilebileceği, Almanya ve Avusturya’ da tüzel kişilerin suç işleyemeyeceğini kabul edilmekle birlikte tüzel kişiler hakkında para ve müsadere cezalarının uygulanmasına imkan sağlayacak düzenlemelerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Türk Hukukunda Tüzel Kişilerin Cezai Sorumluluğu: Anayasanın 38/7.fıkrasında “Ceza sorumluluğu şahsidir” hükmü ile failden başka kişilerin bir suç sebebiyle cezalandırılmayacağı ortaya konmaktadır. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 20. maddesinde ceza sorumluluğunun şahsi olduğu vurgulandıktan sonra, tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımı uygulanamayacağı, ancak güvenlik tedbiri niteliğinde yaptırımların uygulanabileceği belirtilmektedir. Bu hüküm tüzel kişilere idari yaptırım niteliğinde para cezası verilmesine engel değildir.(6) Nitekim 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 8. maddesinde tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen kişilerin işledikleri kabahatlerden dolayı tüzel kişi hakkında idari yaptırım uygulanabileceği, bu bağlamda tüzel kişiye idari para cezası verilebileceği düzenlenmiştir(7). Tüzel kişiler hakkındaki güvenlik tedbirleri de 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 60. maddesinde tanzim edilmiştir.

OECD Rüşvetle Mücadele Çalışma Gurubu Tavsiyesi:Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi’nin 2. maddesi “Tüzel kişilerin sorumluluğunu” düzenlemektedir. Buna göre taraf devletler kendi hukuk ilkelerine uygun olarak, yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi halinde tüzel kişilerin sorumluluğunu sağlamak için gereken önlemleri alacaklardır. Aynı sözleşmenin “Yaptırımlar” başlıklı 3/2.maddesinde “Eğer, bir taraf devletin hukuk sisteminde cezai sorumluluk tüzel kişilere uygulanabilir değilse, o taraf devlet

yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesi halinde, tüzel kişilerin para cezaları da dahil olmak üzere etkili, orantılı ve caydırıcı diğer yaptırımlara maruz kalmalarını sağlayacaktır.” hükmü yer almaktadır.(8) Bu hükümler dikkate alınarak Türkiye ikinci aşama incelemesi sonunda hazırlanan raporda, 14 numara altında “Türkiye’nin yabancı kamu görevlilerine rüşvet verme suçunda tüzel kişilerin cezai sorumluluğunun ilgasına ilişkin olarak, Türkiye’nin böyle bir sorumluluğu Sözleşmenin 2. maddesine uygun olarak acilen yeniden oluşturması” tavsiye edilmiştir.(9)

Değerlendirme: Yabancı kamu görevlilerine rüşvet suçunda lehine yarar sağlanan tüzel kişiler hakkında para cezaları dahil etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımların uygulanabilmesi OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesinin temel unsurlarındandır. Buna karşın; Türk Ceza Kanununun sistematüğinde, modern ceza hukuku anlayışına uygun olarak cezaların şahsiliği kuralı gereği tüzel kişilerin cezai sorumluluğu bulunmadığı için tüzel kişilere cezai bir yaptırım uygulanması mümkün değildir. Ancak; OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesinin 3/2.maddesindeki “Eğer, bir taraf devletin hukuk sisteminde cezai sorumluluk tüzel kişilere uygulanabilir değilse, o taraf devlet yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesi halinde, tüzel kişilerin para cezaları da dahil olmak üzere etkili, orantılı ve caydırıcı diğer yaptırımlara maruz kalmalarını sağlayacaktır.” hükmü uyarınca Türk Ceza Kanununun sistematüğünü bozmadan sorunun çözülmesi mümkündür. Örneğin, Alman Ceza Kanununda da tüzel kişilerin cezai sorumluluğu kabul edilmemekle birlikte Almanya’ da Kabahatler Kanununa eklenen ve para cezası öngören idari yaptırım ile anılan sözleşmeye uyum sağlanmıştır. Türk Ceza Hukuku sisteminde de her ne kadar tüzel kişilerin cezai sorumluluğu kabul edilmiyorsa da bu husus tüzel kişilere idari yaptırım niteliğinde etkili, orantılı ve caydırıcı para cezası verilmesine engel bulunmamaktadır.

III – ETKİN PİŞMANLIK:

Suç tamamlandıktan bazı koşulların ortaya çıkması halinde kişiye ya hiç ceza verilmeyebilir veya cezasından indirim yapılabilir.(10) Cezayı kaldıran veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebepler olarak kabul edilen bu duruma en iyi örnek etkin pişmanlıktır. Kanun Koyucu bazı suçlar için suç tamamlandıktan sonra, henüz soruşturmaya geçilmeden veya hüküm kurulmadan ve bazen de cezanın infazı aşamasında etkin pişmanlık gösterilerek işlenen haksızlığın karşılanması ya da azaltılması durumunda faile hiç ceza verilmemesini veya verilecek cezada indirim yapılmasını öngörmektedir. Kişi hürriyetini yoksun kılma yönünden TCK 110, Mal varlığına karşı suçlar açısından TCK 168, Rüşvet suçu ile ilgili TCK 254, İftira suçu ilişkin olarak da (TCK 269) maddeleri bu kuruma örnek gösterilebilir.

Rüşvet Suçu ve Etkin Pişmanlık:Rüşvet suçunda cezayı ortadan kaldıran şahsi sebep olarak etkin pişmanlık hali TCK 254. maddede düzenlenmiştir. Mevzuatımızda, etkin pişmanlık hükümleri hem genel rüşvet suçunda hem de yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesi suçunda uygulanmaktadır. Bu hükme yer verilmiş olmasının sebebi, rüşvet suçlarının gizli kalmasını önlemek ve ortaya çıkmasını sağlamaktır.(11) Çünkü genel rüşvet suçunda en az iki taraf bulunmakta ve bunlardan birinin soruşturma makamlarına haber vermesi ile suç ortaya çıkarılmaktadır. Ancak; gerek OECD Rüşvetle mücadele Sözleşmesinde ve gerekse TCK nun 252/5. fıkrasında düzenlenen yabancı kamu görevlilerine rüşvet verme suçunda sadece “rüşvet veren” cezalandırılmakta, rüşveti alan yabancı kamu görevlisinin cezalandırılması ilgili ülkenin iç mevzuatına bırakılmaktadır. Bu itibarla yabancı kamu görevlilerine rüşvet verme suçunda da etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasının bu suçla mücadeleyi zayıflatacağı düşünülmektedir.

OECD Rüşvetle Mücadele Çalışma Gurubu Tavsiyesi: Türkiye İkinci aşama incelemesi sonucu hazırlanan Türkiye raporunda 13 numara altında “Türk Ceza Kanununun 252/5. maddesinde düzenlenen yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verme suçunun uygulanması ile ilgili olarak, Türkiye’nin yabancı kamu görevlisine rüşvet suçu bakımından suçluyu cezaî sorumluluktan kurtarıcı etkisi olan etkin pişmanlık uygulamasının kaldırması” tavsiye edilmiştir.(12) Raporun açıklayıcı bölümünde; etkin pişmanlık kurumunun genel rüşvet suçlarının araştırılmasında önemli bir rol oynayacağına inanılmakla beraber yabancı kamu görevlilerine rüşvet verme suçunda, suçluyu cezadan kurtaracağı belirtilmiştir.(13)

Değerlendirme: Mevzuatımızda yer alan etkin pişmanlık, ayırım yapılmaksızın tüm rüşvet suçlarında uygulanacak şekilde düzenlendiğinden TCK. nun 254. maddesi hükümleri yabancı kamu görevlilerine rüşvet verme suçunda da uygulanacaktır. Aslında sözü edilen suçta, kanundaki düzenleme dikkate alındığında rüşvet verenin cezalandırılması ön görülmektedir. Yabancı kamu görevlisine rüşvet vererek, rekabet ortamını ortadan kaldıran ve kendi şirketi lehine uluslararası ticari faaliyeti gerçekleştiren kişi kovuşturma başlamadan önce etkin pişmanlıktan yararlanmak için suçu ihbar ederse, etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanacağı için cezalandırılmayacak ve fakat

rekabet ortamını bozarak kendi lehine ticari faaliyetini de gerçekleştirmiş olacaktır. Bu durumda rüşveti alan yabancı kamu görevlisinin tabi olduğu devletin suçu soruşturması da garanti edilemeyeceğinden yabancı kamu görevlisinin de cezasız kalma durumu ortaya çıkacaktır. Yasada aynı şahsın daha sonraki dönemlerde de rüşvet karşılığı uluslararası ticari faaliyetlerde bulunması ve kazanç elde etmesinden sonra yeniden suçu ihbar etmesi ve etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanması ve bunu sürekli tekrarlanmasını engelleyecek bir mekanizma da bulunmamaktadır. Dolayısıyla etkin pişmanlık hükümleri yabancı kamu görevlisine rüşvet verme suçu ile mücadeleyi olumsuz etkileyecek, suçun cezasız kalmasına neden olacaktır.

SONUÇ:

Türkiye İkinci aşama incelemesinin tekrarı sonunda OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesinin uygulanmasında başarı sağlanmadığı ortaya çıkarsa; Çalışma Grubu, Türkiye' den belirlenen hususlarda düzenli olarak detaylı rapor sunması isteyebileceği gibi, sözleşmenin uygulanması için gerekli tedbirlerin ivedi olarak alınması için resmi basın açıklaması yayımlayabilir. Ayrıca; Çalışma Grubu, OECD nin yüksek düzeyde bir görevlisini incelenen ülkenin Bakanları veya üst düzey görevlileri ile görüşmek üzere gönderebilir.(14) Hatta, taraf ülkede Sözleşmenin temel unsurlarının uygulanması için mevzuatında gerekli uyum çalışmalarını yapmayan ülke aleyhine birinci aşamanın tekrarı gibi ağır bir yaptırıma da karar verilebilmektedir. Nitekim, Çalışma Grubunun 17-20 Haziran 2008 tarihi toplantısında Arjantin' in ikinci aşama incelemesi sonunda hazırlanan raporu ele alınmış, raporda; Sözleşmenin 2. ve 3/2. maddesinde tüzel kişilerin sorumluluğunun ihdas edilmesi, etkili orantılı ve caydırıcı cezaların öngörülmesi hususlarının sözleşmenin temel unsurlarından olduğu belirtilerek, incelenen devletin mevzuatında istenilen değişikliklerin yapılmaması ve diğer mevzuat noksanlıkları da gerekçe gösterilerek, Arjantin için birinci aşamanın tekrarı kararı verilmiş ve bu husus basın açıklaması ile duyurulmuştur.(15) Çalışma grubunun Mart 2008 toplantısında ele alınan Lüksemburg ikinci aşama yeniden incelemesi raporunda; tüzel kişilerin sorumluluğuna ilişkin kanun tasarısının Lüksemburg Parlamentosuna sunulmuş olsa da, henüz yasalaşmadığı için Lüksemburg' un sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getiremediği vurgulanmış ve buna ilişkin basın açıklaması yayımlanmıştır.(16)

Bu itibarla Türkiye ikinci aşama raporunda belirtilen tavsiyelerin yerine getirilmesi ve OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesine uyum çalışmalarının tamamlanması büyük önem arz etmektedir. Aksi halde; Türkiye aleyhinde Arjantin ve Lüksemburg benzeri yaptırımların uygulanması söz konusu olabilecektir. Bu husus Türkiye' nin uluslararası yolsuzlukla mücadele imajını olumsuz yönde etkileyip prestij kaybına neden olabileceği gibi, uluslararası alanda Türk şirketlerinin yatırım ve ticaret imkanları da olumsuz biçimde etkilenecektir.

(*) "Uluslar arası Ekonomik Sorunlar" isimli derginin Ağustos 2008 tarihli sayısında yayımlanan makalenin kısaltılmış halidir.

¹ Sözleşme metni için bkz. www.oecd.org/document/21 Text of the Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions

2-Raporun orijinal metni için bkz. www.oecd.org/infobycountry Turkey-phase 1:Report on implementation of the OECD Anti-Bribery Convention

3-Raporun orijinal metni için bkz. www.oecd.org/infobycountry Turkey-phase 2:Report on implementation of the OECD Anti-Bribery Convention

4-Özgenç İzzet, Türk Ceza Kanununun Gazi Şerhi, 3. bası Ocak 2006 sh. 272 vd.

5-Özgenç, a.g.e. sh.275

6-Madde gerekçesi

7-Özgenç, a.g.e. sh.278

8-Text of the Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions www.oecd.org/document/21

9-Turkey-phase 2:Report on implementation of the OECD Anti-Bribery Convention sh. 51vd. sh.65 www.oecd.org/infobycountry

10-Özgenç, a.g.e. sh. 264 vd.

11-Artuk Emin, Gökçen Ahmet, Yenidünya A.Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2005, s. 653

12-Turkey-phase 2:Report on implementation of the OECD Anti-Bribery Convention sh.65

www.oecd.org/infobycountry

13Turkey-phase 2:Report on implementation of the OECD Anti-Bribery Convention sh.47-48

www.oecd.org/infobycountry

14-OECD Working Group on Bribery Annual Report 2007, OECD publications Paris 2008 sh.23

15-Rapor ve basın açıklaması en kısa sürede www.oecd.org/corruption adresinde yayımlanacaktır.

16-Rapor ve basın açıklaması için bkz. www.oecd.org/document/59

Bir önceki sayımızda adlî yardımlaşmada iade nedenleri hakkında yaptığımız açıklamalarımıza ret nedenleri hakkında devam edeceğiz.

Suçla mücadelede yargılama için gerekli unsurların temininin gerekliliği ve devletlerin kendi egemenlik alanlarına korunmasına karşı hassasiyetlerinin karşılaştığı noktada red sebeplerinin incelenmesi önem teşkil etmektedirler.

Esasen adlî yardımlaşma metinleri devletlerin birbirine en geniş anlamda adlî yardımda bulunacağı açıklaması ile başlamakta ancak bazı hallerde sınırlanabileceği belirtilmektedir.

Adlî yardımlaşma alanındaki tüm belgeler ret sebepleri ihtiva etmektedirler ve bu sebeplere ilişkin düzenlemeler uygulayacak devlete geniş takdir hakkı verecek şekilde genel kavramlar şeklinde düzenlenmişlerdir.

Ret nedenleri ve uygulamaları adlî yardımlaşma alanında devletler arasında en büyük problemleri teşkil etmekte ve meydana gelen sıkıntılar karşılıklı olarak değişik platformlarda dile getirilmektedir.

Cezai adlî yardımlaşma alanında temel metin olan 1959 tarihli “Ceza İşlerinde Karşılıklı Adlî Yardım Avrupa Sözleşmesi” (CİKAYAS) pek çok hükümleri ile olduğu gibi bu açıdan da kendisinden sonra düzenlenen sözleşmelere kaynaklık etmiştir.

“Ceza İşlerinde Karşılıklı Adlî Yardımlaşma Avrupa Sözleşmesi” (CİKAYAS)

BÖLÜM I - Genel Hükümler

Madde 1

1) Cezalandırılması, yardımlaşma talep edildiği anda, yardım isteyen tarafın, adlî makamlarının yetkisi içinde bulunan suçlarla ilgili her davada, Akit Taraflar, İşbu Sözleşme hükümleri uyarınca, birbirlerine, karşılıklı olarak en geniş adlî yardımda bulunmayı yüklenirler.

2) İşbu Sözleşme, tutuklama ve mahkûmiyet kararlarının yerine getirilmesinde ve adi suç teşkil etmeyen askerî suçlarda uygulanmaz.

Madde 2

Adlî yardımlaşma aşağıdaki hallerde reddedilebilir.

a) Talebin ilişkin olduğu suçlar, kendisinden yardım istenen Tarafça, siyasî suçlarla veya siyasî suçlara murtabit suçlarla veya malî suçlarla ilgili sayılıyorsa;

b) Kendisinden yardım istenilen Taraf, talebin yerine getirilmesini memleketinin egemenlik, güvenlik, kamu düzeni veya diğer öz çıkarlarına hanel getirecek nitelikte görüyorsa.

Bir adlî yardım talebinin ifası talep edilen devletin iradesine bağlı bulunmamaktadır. Yardım talebinin ifası öncelikle suçluluğun önlenmesi ve suçlulukla mücadele açısından yerine getirilmesi gerekli bir görevdir. Dolayısıyla sözleşmelerin kendileri ile sorumluluk altına giren devletler üzerinde zorlayıcı özellikleri bulunmaktadır. Bu itibarla, talepler gerekçe gösterilmeksizin reddedilemeyecektir.

Ret sebepleri sözleşmeciler taraflar arasındaki emredici niteliğine göre mutlak red sebepleri ve ihtiyari red sebepleri olarak iki ayrı başlık halinde incelenecektir.

A) Mutlak Ret Sebepleri

1) Yakalama ve Tutuklama Kararlarının İnfazı

Yakalama ve tutuklama kararlarının infazı ve bunlarla ilişkili işler için adli yardım talep edilemeyeceği yönünde CİKAYAS ve ikili sözleşmelerin pek çoğunda hüküm bulunmaktadır. Bu hususun ret sebebi olarak öngörülmesinin temel nedeni devletlerin genel olarak bilgi sahibi olmadıkları bir mevzuata göre alınmış bir kararların icrasında belirleyici rol oynamak istemiyor olmalarıdır.

Avrupa Birliği kapsamında düzenlenen adli işbirliğinin artırılması amacıyla 1998 yılında kabul edilen ortak tutum belgesi ile Avrupa Adli Yargı Ağı kurulmuştur. Bu işbirliği çerçevesinde "Avrupa Tutuklama Müzekkeresi ve Üye Devletler Arasında Teslim Usullerine Dair Çerçeve Karar" , Avrupa Birliği Konseyi tarafından , 13 Haziran 2002 tarihinde 2002/584/JAI sayılı karar ile kabul edilmiştir. Üye devletler arasında tutuklama kararları karşılıklı olarak yerine getirilebilmekte böylelikle iade müessesesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Diğer taraftan, mahkeme kararlarının infazına ilişkin olarak uluslararası alanda ülkemizin de taraf bulunduğu münhasır 1970 tarihli " Ceza Kararlarının Uluslararası Değeri Hakkında Avrupa Sözleşmesi" ve 1991 tarihli "Yabancı Ceza Kararlarının İnfazı Hakkında Sözleşme" bulunmaktadır.

2) Askeri Suçlar

"Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi" 1. madde, 2. fıkra ve "Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi" 4. madde de askeri nitelikli suçların bu sözleşmelere konu olmadığı belirtilmiştir yine taraf bulunduğumuz ikili sözleşmeler bakımından ise bu sözleşmelerde adli yardımlaşma taleplerinin yerine getirilmeme gerekçesi olarak belirtilen "kamu düzeni ve güvenlik" kavramı kapsamına askeri suçlarında dahil bulunmaktadır.

Suçun niteliğinin askeri olup olmadığının tespiti yardım talep edilen ülke makamlarınca yapılacaktır.

Bakaya, firar gibi dar anlamda askeri suçlarla ilgili olarak da adli yardım istenemeyeceği genel olarak kabul edilmiş bulunan bir prensip halini almıştır. Ayrıca askeri bir suçun sivil mahkemede görülüyor olması da bu durumu değiştirmeyecektir. Askeri suçlarla ilgili yardım talepleri bu suçlar aynı zamanda adi suç teşkil etmedikleri sürece adli yardımlaşma sınırları dışında telakki edilmektedir.

Askeri suçların adli yardımlaşma dışında kalmasında devletlerin özellikle komşu oldukları diğer bir Devlet' in askeri yargısı ile sorunlarla doğrudan ya da dolaylı olarak ilgilenmek istememesi ve genellikle askeri suçların ülkelerin kendi öznel durumlarına ilişkin düzenlemeleri içermeleri de yer almaktadır.

B) Adli Yardım Taleplerinin İhtiyari Red Sebepleri

1) Siyasi suç veya siyasi suça murtabit bir suçla ilgi talep olması halinde:

İhtiyari ret sebepleri arasında en çok bilinen sebebi teşkil etmektedirler. Bununla beraber siyasi suç kavramının oldukça subjektif yapısı ve yardım talep edilen tarafın konu hakkındaki subjektif değerlendirmesine bağlı kalınması nedeniyle adli yardımlaşma önündeki en önemli engellerden birini teşkil etmektedir. Özellikle bir ülke yönünden terör faaliyeti niteliğindeki eylemin talep edilen ülkeye siyasi suç sayılarak ret edilmesi mümkün bulunmaktadır. Bunun önüne geçilmesi amacıyla iadesi reddedilen terör fiilinin faili yardım talep edilen Devlet tarafından yargılanmasına imkan sağlayan " Terörizmin Cezalandırılması Hakkında Avrupa Sözleşmesi" yürürlüğe konmuştur.

2) Mali Nitelikteki Suçlarla İlgili Adli Yardım Talepleri

Ceza işlerinde adli yardım öngören milletlerarası metinlerin tamamında konusu mali bir suç olan adli yardım taleplerinin yardım talep edilen Devlet tarafından reddedilebileceği düzenlenmektedir.

Ancak bu alandaki en önemli gelişme kuşkusuz Türkiye'nin de 1990 yılında uygun bulma yasası ile yürürlüğe koyduğu CİKAYAS'a Ek Protokol ile mali suçlar bakımından yapılan adli yardımlaşma taleplerinin ifa edilmesinin kabul edilmesidir. Bu sözleşmeye taraf olanlar bakımından artık suçun mali nitelikli olması bir ret gerekçesi oluşturmayacaktır.

3) Egemenlik, Güvenlik, Kamu Düzeni veya Diğer Öz Çıkarlarına Halel Getirecek Nitelikte Adli Yardımlaşma Talepleri

İstinabe olunan devletin, istinabe talebinin yerine getirilmesini, egemenlik ve güvenliğini tehlikeye düşürecek bir hal olarak görmesi durumudur. İstinabe talebinin yerine getirilmesinin, o devletin egemenlik veya güvenliğini tehlikeye düşürüp düşürmeyeceği, kuşkusuz, istinabe olunan devletin yetkili makamları tarafından, kendi düzen ve kanunlarına göre takdir edilecektir.

Yukarıda bahsi geçen kavramlara devletlerin kendi iç hukuklarında da atıf yaptıkları bilinen bir gerçektir. Aynı zamanda söz konusu kavramlar ülkeden ülkeye ve şartlara göre en çok değişen kavram niteliğini de taşımaktadırlar. Uygulamada en çok başvurulan ret nedenlerinden biri olma özelliği bulunduğu gibi ülkelerin bu kavramlara verdiği anlamların farklılığı bakımından ret sebebinin gerekçesinin denetlenmesi bakımından da en çok zorluk yaşanan grubu oluşturmaktadır.

4) Çifte Cezalandırılabilme İlkesi

İlke, iade talebine konu fiilin, talep eden ülkenin yanı sıra, talep hakkında karar verecek ülkede de suç sayılması gerekliliğini ifade etmektedir.

İlk olarak 1957 tarihli “Avrupa Konseyi Suçluların İadesi Sözleşmesi”nde bu kural yer almıştır. Çifte cezalandırma ilkesi , suçluların iadesi müessesesi açısından temel kural niteliğindedir. Ülkemizin imzaladığı ikili iade anlaşmalarında da bu kurala yer verilmiştir.

1959 tarihli “Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Sözleşmesi” 5 inci maddesi çifte cezalandırılabilme şartını aramaktadır.

1964 tarihli “Şartla Mahkum Edilen veya Şartla Salıverilen Suçluların Gözetimi Hakkında Avrupa Sözleşmesi”nin 4. maddesi uyarınca adli yardımlaşmaya konu olacak suç iki taraf Devlet mevzuatı uyarınca da cezalandırılmış olmalıdır

1972 tarihli “Ceza Yargılamasının Nakli Sözleşmesi”nin 2-1 Maddesi uyarınca çifte cezalandırma ilkesi benimsenmiştir.

1983 tarihli “Hükümlülerin Nakli Hakkında Avrupa Sözleşmesi” 3 üncü maddesi hükümlünün işlediği fiilin her iki ülkede cezalandırılabilir olması için gerekli saymıştır.

İkili anlaşmalar bakımından ise bir grup çifte cezalandırma ilkesini kabul ederken diğer grup bu kuralı şart olarak görmemektedir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Mahkeme yönetimi ve Mahkeme Yöneticiliği konusunu incelemeden önce genel olarak mahkeme yönetimi nedir sorusuna cevap vermek gerekecektir. Mahkeme Yönetimi terimi; Başyargı, yönetici yargı, mahkeme yöneticisi, kıdemli yargı, gibi değişik unvanlarla görev yapan yargı yöneticilerinin, yargı erkinin yönetiminde, personel, mali yönetim, yargısal olmayan kararların alınması gibi faaliyetler üzerinde yetki sahibi oldukları bir alanı ifade etmek için kullanılmaktadır. Ancak bu tanımdan, yargısal faaliyetler ile yargının yönetsel faaliyetleri arasında

etkileşim olmadığı sonucu çıkarılmamalıdır. Aksine, ikisi arasında simbiyotik bir ilişki söz konusudur. Her iki kavram bir iş içerisinde iki farklı uzmanlık alanını ifade etmektedir. **Yargısal yönetim** ile **mahkeme yönetimi** tek bir anlamda kullanılması gerekirse (third branch administration) üçüncü tarz yönetim olarak adlandırabilecek yeni bir yönetim tarzı ortaya çıkmaktadır. Bu kavram; bütçe yönetimi, eleman istihdamı, toplam kalite yönetimi, mahkeme binalarının kalitesi, hakim ve mahkemelerin performans denetimi, dava yönetimi ve zaman yönetimi, stratejik planlama gibi değişik unsurları bünyesinde barındırmaktadır.

Gerçektende, bugün yargıya getirilen eleştirilerin büyük bir çoğunluğunun, yargının yargısal faaliyetlerinden daha ziyade yapılanmasından ve yönetimi ile ilgili sorunlarından kaynaklandığı göz önüne alınırsa konunun önemi daha da iyi anlaşılacaktır.

ABD de Mahkeme Yönetiminin bu gün geldiği noktanın daha iyi anlaşılabilmesi için ABD yargısının idari yapısının yeniden yapılanmasını zorunlu kılan sebeplerin incelenmesine ihtiyaç duyulacaktır.

Bu sebepler özetle;

1-İlk Derece Mahkemesi Yargıçlarının Yönetsel özerkliği

Yargıçların ve savcılar'ın bireysel olarak görevlerini ifa etmeleri. Her yargıç'ın kendi mahkemesini fiziki olarak aynı mahkemeyi paylaşsalar bile diğer bir yargıçlardan tamamen bağımsız olarak yönetmesi, yönetsel anlamda mahkeme faaliyetlerine sistematik olarak bakmayı zorlaştırması,

2-Yönetsel Uzman Eksikliği

Mahkemelerin yönetsel anlamda sistemden ve yönetim becerilerinden yoksunluğu. Kamu yönetiminin bilimsel anlamda günümüzde ulaştığı seviyenin yakalanamayışı *"yönetsel becerilerin etkisi göz önüne alınmaksızın, yargıçların sebatla ve gayretle çalışması halinde mahkemelerin fonksiyonlarını eda edeceği"* konusundaki önyargılar.

3-Yüksek Mahkeme Lider Eksikliği

Amerika Birleşik Devletlerindeki Yüksek Mahkemelerin, ilk derece mahkemelerinin etkili bir yönetim anlayışına kavuşturulması konusunda, kendilerini yetkili ve sorumlu olarak görmemeleri. Yargısal anlamda temyiz incelemesi yapmak ve ilk derece mahkemelerinin hatalarını düzeltmek haricinde, yönetsel anlamda denetim mekanizması oluşturulmaması, Mahkemelerin idari faaliyetlerinin yasama meclislerince Anayasal ve yasal olarak düzenlenmesi.

4-Dağılmış Güç ve Hesap Verme Eksikliği

Belirli bir yönetim sorumluluğu ve yönetim sorumluluğunun kimde olduğunun belli olmamasından kaynaklanan, dava süreci yönetimi ve mahkeme işlemleri üzerindeki yeterli denetim eksikliği.

5-Yönetim Becerilerindeki Yetersizlik

Yönetim becerilerindeki yetersizlik, yasama ve yürütme erki karşısında mahkemelerin küçük ölçekli yönetime mahkum edilmesi.

Yukarıda bahsedilen olgular, mahkemelerin yönetsel sorumluluklarını bireysel olarak yönetici yargıca devretmelerine, daha fazla sayıda üniversite mezunu mahkeme çalışanı ve teknik eleman istihdam etmelerine, yönetimden sorumlu yargıcın gözetimi altında mahkeme işlemlerinin zembereği olacak ve yönetim politikalarını uygulayacak, yeni çözümler üretecek, mahkeme yöneticiliğinin oluşmasına ve bu yöneticilerle birlikte mahkemelerin farklı bir yönetim tarzına kavuşmalarına neden olmuştur.

ABD Yargı liderleri kendi iç işleyişlerini idare etme konusunda gereken iktidara sahip olmadıkça yargının yasama ve yürütme erkinin yanında eşit olarak üçüncü devlet erki olma konusundaki iddiasının gerçek olamayacağı, mahkemelerin idare edilmesinde; küçük ve basit mahkeme sisteminden daha karmaşık ve kompleks bir yönetim tarzı ve yüksek eğitilmiş eleman istihdamı için, parasal kaynak temini gerektiği, hakimlerin bireysel olarak karar veren kişiler değil, hem bireysel hem de toplu olarak mahkemeleri yeniden şekillendiren hukuki ve sosyal değişimlerle başa çıkabilme yeteneğine göre sorumlu oldukları mahkemelerin idaresini yükselten veya düşüren önemli faktörler olduğu gerçeklerinden hareketle yargının yönetimini aşağıda incelenecek şekilde yapılandırmışlardır.

ABD EYALET MAHKEMELERİN YÖNETSEL ÖRGÜTLENMESİ

ABD de Eyaletler düzeyinde yargının idaresi bakımından en yetkili yönetici 36 eyalette Eyalet Yüksek Mahkeme Başyargıcı, (Chief Justice of the Court of Last Resort) 13 eyalette Yüksek Mahkeme (the Court of Last Resort bir eyalette (Utah) Adli Konseydir (Judicial Council).

ABD de Mahkeme Yönetimi konusunda birçok değişik model ve uygulama mevcut olduğundan ideal bir yönetim modelinin belirlenmesi oldukça zordur. Bununla beraber Eyalet Mahkeme Yönetim Sisteminin ortak unsurları aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

EYALET BAŞ YARGICI

Bu gün için bir çok eyalet, eyalet Anayasası veya yasalarında yaptıkları değişiklikler ile eyalet mahkeme sisteminin Baş Yöneticisi olarak Temyiz mahkemesinin baş yargıcını seçmiştir.

Başyargıç, temelde yönetsel konularda mahkeme adına karar veren kişidir. Başyargıç Yüksek Mahkeme tarafından oluşturulan politikaların uygulanmasını denetler ve mahkemeyi yönetsel faaliyetlerden haberdar eder, gerekli yönetsel kararları alır. Mahkeme sisteminin bütünlüğü, görev süreleri, seçim şekillerine göre, Baş yargıçların görev ve yetkilerinin genişliği değişmektedir. Bu anlamda Baş yargıcın gücüne etki eden en önemli faktör mahkemelerin yönetsel anlamda birleşme dereceleridir. Yukarıdan aşağıya doğru uzanan yani Yüksek mahkemeden ilk derece mahkemesine uzanan çizgide dikey bir idari yapılanmanın söz konusu olduğu durumlar da Başyargıcın otoritesi ve Yüksek Mahkemenin etkisi büyüktür. Başyargıçlar mahkemelerin rutin faaliyetleri ile ilgilenecek zamana sahip değildirler. Bu yüzden yönetsel faaliyetlerini çeşitli komiteler ve Mahkemeler idari Büroları aracılığı ile yürütmektedirler. Baş Yargıcın yönetsel anlamda en büyük yardımcısı Eyalet Mahkeme Yöneticisidir. İdeal olan Baş Yargıcın ve Eyalet Yöneticisinin bir ekip olarak faaliyetlerini yürütmeleridir. Uygulamada ise, bazı eyaletlerde Mahkeme yöneticilerinin ağırlığı daha fazla olduğu görülmektedir.

EYALET MAHKEME YÖNETİCİSİ

Eyalet Mahkeme Yöneticileri, eyalet mahkeme sistemi içerisinde eyaletin en yüksek Adli Yöneticisi olan 1-Yüksek Mahkeme Başyargıcı 2-Eyalet Yüksek Mahkemesi 3- Adli Konseyin yardımcı yöneticisi olarak hizmet vermektedirler. Eyalet Mahkeme Yöneticileri eyaletin en yüksek yöneticisi tarafından atanmaktadır.

ABD de İlk mahkeme yöneticileri için Başyargıçla ilişki kurmak çok kolay bir iş olmamıştır. Başlangıç itibarı ile, Mahkeme Yöneticiliği meslek süresi olara kısa ve garantisi olmayan bir konumda idi. Zaman içinde yöneticilerin görev süreleri uzamıştır, ancak uygulamada mahkeme yöneticileri Başyargıç'ın görev süresinin dolması ve yeni bir Başyargıç'ın atanması halinde meslek güvencesi açısından savunmasız hale gelebilmektedirler.

Bazı eyaletler, Eyalet Mahkeme Yöneticilerinin prestij ve otoritesini artırabilmek amacıyla bu yöneticilere Yargıç sıfatı vermektedirler. Bununla birlikte, çoğunlukla eyalet mahkemesi yöneticileri yargıçlık sıfatı olmayan kişiler arasından seçilmektedirler. Uygulamada bu tercihin, mahkeme yöneticisinin görev tanımı gereği, bütçe, insan kaynakları, bilgi teknolojileri yönetimi, zaman yönetimi gibi konularda söz sahibi olması gerekliliğinden kaynaklandığı akla gelmektedir. Eyaletlerde başlangıçta, hukuk kültürüne aşina olan Avukatlar arasından Mahkeme yöneticisi seçilmiş ise de. zamanla, Eyalet Mahkemeleri Yöneticiliğine profesyonel yönetici atama konusunda artan bir isteklilik söz konusu olmuştur.

Mahkeme yöneticisinin otoritesi ve görev alanı, mesleğin ilk günlerine göre oldukça genişlemiştir. Ancak bu gelişme, eyaletler düzeyinde farklılıklar göstermektedir.

Mahkeme yöneticileri, yönetim faaliyetlerini doğal bir sonucu olarak, uzun ve orta vadeli planlama, fırsat ve tehditleri değerlendirme, organizasyon, işe alma, çalışanları yönetme ve kontrol etme faaliyetlerle ilgili. Eyalet Mahkeme Yöneticileri Mahkemeler Yönetim Bürosu eli ile yönetimlerini yürütmektedirler. Bütçe birliği ve dikey yapılanmanın olduğu bir yönetim sisteminde, Mahkemeler Yönetim Bürosu ilk derece mahkemelerine personel yönetimi, ofis yönetiminin otomasyonu, jüri yönetimi, kamuoyu eğitimi, bilgi ve bilginin iletilmesi yönetimi, kayıt yönetimi, araştırma ve tavsiye hizmetleri, gibi bir çok alanda hizmetler sağlamaktadırlar.

Mahkeme Yöneticilerinin Eğitimi:

İlk mahkeme yöneticilerinin temel sorumlulukları belirli bir görev tanımı yapılmaksızın, kıdemli yargıca idarecilik konusunda yardımcı olmaktadır. 1971 yılına gelindiğinde tüm ABD’de, yalnızca 50 kadar mahkeme yöneticisi vardı. Bu rakam ülke çapında eyalet mahkemelerinin yeniden düzenlenmesi ve modernize edilmesi gayretlerinin bir sonucu olarak 1980 yılında 500 kişiye, 1990 yılında ikiye katlayarak 1000 kişiye ulaşmıştır.

Bugün, yüksek adli otoritenin yönlendirmesi ve talimatları doğrultusunda mahkeme ve mahkeme sisteminin idaresi, profesyonel mahkeme yöneticiliğinin görev alanına girdiği evrensel olarak kabul edilmektedir. ABD’de 50 eyalet mahkemesi ve 11 federal mahkeme sisteminin tümünde 2500 mahkeme yöneticisi ve bu yöneticilerin gözetimi altında binlerce uzman personel görev yapmaktadır.

Mahkeme Yöneticilerinin mesleğe hazırlığı ve yeterliliği Amerikan Üniversitelerinin, sivil toplum kuruluşlarının ve Mahkeme Yöneticileri Derneğinin bu konuda açmış olduğu ve son 30 yılda gelişen kurs ve eğitim programlarınca sağlanmaktadır.

Mahkeme Yöneticiliği bir meslek olarak görülmektedir. Mahkeme yöneticileri “İlk Derece Mahkemeleri Yöneticileri Ulusal Birliği” adı altında (the National Association of Trial Court Administrators) (NATCA) kendi mesleki birliklerini kurmuşlardır. 1985 yılında “the National Association of Court Administration”, NATCA ile birleşerek “Mahkeme Yönetimi Ulusal Birliğini” “National Association for Court Management”(NACM) oluşturmuştur.

İLK DERECE MAHKEMELERİ BAŞ YARGIÇLIĞI

Eyalet Yüksek Mahkemesi yönetim politikalarından sorumlu olmakla beraber, ilk derece mahkemeleri ABD mahkemelerin temel yargısal işlevlerini yerine getirmektedirler. İlk derece mahkemelerinin davaları etkin ve adaletli şekilde karara bağlama becerisi mahkeme yönetimindeki başarının en nihai ölçüsüdür.

İlk derece mahkeme yöneticiliğinin temel unsuru “CİRCUİT” olarak adlandırılan belli bir yönetim bölgesi içindeki, Baş yargıçtır veya Yönetici yargıçtır. Coğrafi alan olarak bir Başyargıcın sorumluluk sahası bir ilçe veya birden çok ilçeyi kapsayan bir alandır. Bazı eyaletlerde, Massachusetts’te olduğu gibi, İlk derece Mahkemesi Baş Yargıcının sorumluluk alanı bütün bir eyalet olabilmektedir. Ancak bu durum oldukça istisnaidir.

Bazı eyaletlerde, Yüksek Temyiz Mahkemesi veya Baş Yargıç, ilk derece mahkemesi Başyargıcını atamakta, bazı eyaletlerde İlk derece mahkemesi yargıçları, kıdemlilik veya rotasyon gibi bir seçim usulü ile kendi mahkeme Baş yargıçlarını seçmektedirler.

İLK DERECE MAHKEMELERİ YÖNETİCİLERİ

İlk derece mahkemelerinin, Baş yargıçları, çok büyük ve çok yargıçlı mahkemeler hariç, yargıçlık görevlerine azaltılmış işyükü ile birlikte devam etmektedirler. Baş yargıç, kendine ait yönetsel görevlerin önemli bir bölümünü mahkeme veya Başyargıç tarafından seçilen “ilk derece mahkemesi yöneticisi” ne havale etmektedirler.

Pek az sayıda Mahkeme yönetimi sisteminde, eyalet mahkeme yöneticileri, ilk derece mahkeme yöneticilerini seçme ve denetleme yetkisine sahiptir. İlk derece mahkemeleri yöneticileri üzerinde büyük etkisi olan makam, ilk derece mahkemesinin Baş yargıcısıdır.

İlk derece mahkemeleri yöneticilerinin mahkeme sistemi içerisinde kendilerine yer açması oldukça zor olmuştur. Başlangıçta, bazı mahkemeler, yazı işleri müdürü konumunda bulunan kişileri mahkeme yöneticiliğine getirmişler ve profesyonel mahkeme yöneticisi istihdam etme fikrini kabul etmemiş, bazıları da katip ve infaz memuru gibi yargıçlarca bilinen, ancak idari tecrübe ve yetenekleri olmayan görevlilere mahkeme yöneticisi görevini ifa ettirmeye çalışmışlardır.

SONUÇ

Tüm dünyadaki baş döndürücü değişimler, nüfus artışı ve yeni gelişmelere paralel olarak personel sayısı ve mahkeme faaliyetlerindeki artış yargının yönetsel anlamda sorunlarını ve mahkemelerin yönetimini ve yargının örgütsel yapısını tartışmalı bir alan olarak karşımıza çıkarmıştır.

Yargısal faaliyetler ile yargının yönetsel faaliyetleri arasında sıkı bir etkileşim söz konusudur. Her iki kavram bir iş içerisinde iki farklı uzmanlık alanını ifade etmektedir. Yargısal yönetim ile mahkeme yönetimi tek bir anlamda kullanılması gerekirse, bu gün için gerekli olan üçüncü tarz yönetim olarak adlandırabilecek yeni bir yönetim tarzına olan ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır.

Robert W.Tobin'in de belirttiği gibi "Mahkemeler modern yönetim altyapısını oluşturuncaya kadar, onların bağımsızlıkları büyük oranda aldatıcı olmaya devam edecektir". Yargının bu anlamda gerçek bağımsızlığına kavuşması, yönetim altyapısının oluşturulması ve çağdaş yönetim tekniklerinin kullanılmasını ile doğru orantılıdır.

Yukarıda bahsedilen olgular ve ilişkili sosyal olaylar, mahkemelerin yönetsel sorumluluklarını yerine getirecek, mahkeme işlemlerinin zembereği olacak ve yönetim politikalarını uygulayacak, değişen sorunlara yeni yöntemlerle çözüm üretecek, mahkeme yöneticiliğinin oluşmasını ve bu yöneticilerle birlikte mahkemelerin farklı bir yönetim tarzına kavuşmalarını zorunlu kılmaktadır.

Yönetim biliminin ışığında mahkeme yönetiminin profesyonel yöneticilere bırakılması daha doğrusu, Yargıçlarla eşgüdüm içerisinde yönetim faaliyetlerinin yürütülmesi, yargıçların yargısal faaliyetlerinin önüne geçen idari işlerinin mahkeme yöneticilerince yapılmasına olanak sağlayacak ve yargıçların yargısal faaliyetlerine daha fazla zaman ayırmalarına imkan tanıyacaktır.

Yönetim biliminin bir disiplin olarak son yıllarda kat ettiği baş döndürücü ilerleme göz önüne alındığında, geline nokta mahkemelerin, profesyonel mahkeme yöneticileri ile, yönetim biliminin gelişen boyutları doğrultusunda, Mahkeme Yönetimini ele alması ve yönetim biliminin gereklerinden mahkeme yönetimi alanında yararlanması kaçınılmaz bir hale gelmiştir.

Avrupa Adaletin Ekinliği Komisyonu (CEPEJ), Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 18 Eylül 2002 tarih ve 2002/12 sayılı kararı ile oluşturulmuştur. CEPEJ'in amacı, yargı alanları içinde bulunan herkesin yasal

haklarını etkin bir şekilde kullanmasının sağlanmasını ve böylece vatandaşların adlî sisteme olan güveninin artmasını öngören bir bakış açısıyla, Avrupa Konseyi (AK) üyesi ülkelerin adlî sistemlerinin etkinliğini ve fonksiyonlarını geliştirmek ve bu konularla ilgili olarak AK tarafından kabul edilen uluslararası hukuki belgelerin daha iyi şekilde uygulanmasını mümkün hale getirmektir.

CEPEJ'in kuruluşu AK'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni ve Sözleşme'nin özellikle 5 inci (*özgürlük ve güvenlik hakkı*), 6 ncı (*adil yargılanma hakkı*), 13 üncü (*etkili başvuru hakkı*) ve 14 üncü (*ayrımcılık yasağı*) maddelerini esas alarak, Avrupa'da hukukun üstünlüğünün ve temel hakların geliştirilmesine yönelik iradesini ortaya koymakta ve AK'nin sadece uluslararası hukuki belgeler hazırlamakla yetinmeyip, Avrupa'daki adlî sistemler hakkında kesin bilgileri ve sorunları tespit ederek çözümlerini kolaylaştırmaya yönelik farklı araçlar geliştirmek niyetinde olduğunu göstermektedir.

CEPEJ'in amaç, görev ve çalışma usulleri 2002/12 sayılı kararın ekinde yer alan Tüzük ile düzenlenmiş olup, Tüzüğün 2 nci maddesinde CEPEJ'in görevleri şöylece sıralanmıştır:

- a-Genel istatistikî kriterleri ve değerlendirme araçlarını kullanarak, farklı adlî sistemler tarafından ulaşılan sonuçları gözden geçirmek,
- b-Adlî sistemlerin fonksiyonlarıyla ilgili sorunlar ile mümkün olan ilerlemeleri belirlemek ve bu konularda görüş alışverişinde bulunmak,
- c-Özel ihtiyaçlarını da dikkate alarak, üye ülkelerin adlî sistemlerinin ölçülmesine ve işlevlerinin geliştirilmesine yönelik somut yöntemleri belirlemek,
- d-Üye ülkelere, talepleri üzerine, AK standartlarına uygun olarak yardım sağlamak,
- e-Gerektiğinde ve AK'nin yönetim kurulları (özellikle Avrupa Hukuk İşbirliği Komitesi) tarafından ihtiyaç duyulduğunda, Bakanlar Komitesi'ne sunulmak üzere, yeni uluslararası hukuki belgelerin oluşturulması ya da mevcut olanların değiştirilmesine yönelik taslak teklifleri hazırlamak.

Anılan Tüzüğün "çalışma usulleri" başlıklı 3 üncü maddesinde CEPEJ'in, "a-Göstergeler belirlemek ve bunları geliştirmek, nicel ve nitel verileri toplamak ve analiz etmek, değerlendirme ölçü ve araçlarını tespit etmek, b-Raporlar, istatistikler, kılavuzlar ve eylem planları hazırlamak, iyi uygulama araştırmaları yapmak, fikirler ve genel yorumlar geliştirmek, c-Araştırma enstitüleri ile dokümantasyon ve çalışma merkezleri ile bağlantılar kurmak, d-Yetki alanıyla ilgili kalifiye insanları, uzmanları ve sivil toplum örgütlerini çalışmalarına katılmaya ve amaçlarını gerçekleştirmede kendisine yardımda bulunmaya davet etmek, oturumlar düzenlemek, e-Adalet alanındaki meslekler arasında ağ oluşturmak" suretiyle yukarıda belirtilen görevleri yerine getireceği ifade edilmiştir.

CEPEJ Avrupa Konseyi üyesi 47 ülkenin uzmanlarından oluşmakta olup, bunlar arasından seçilen bir Büro (yönetim kurulu) tarafından idare edilmekte ve bir Sekreteryaya tarafından desteklenmektedir. Vatikan, Kanada, Japonya, Meksika ve ABD gözlemci olarak CEPEJ'in çalışmalarına kabul edilmektedir. Adalet ve yargı alanlarında faaliyet gösteren bir kısım uluslararası kuruluşlar ve AK'nin bu konularla ilgili diğer birimleri ile Avrupa Birliği de CEPEJ'in faaliyetlerine iştirak etmektedir.

Görevlerini daha verimli bir şekilde yerine getirebilmesi amacıyla, CEPEJ bünyesinde *Adli Süreçte Zaman Yönetimi İçin SATURN Merkezi, Adaletin Niteliği Çalışma Grubu ve Adli Sistemlerin Değerlendirilmesi Çalışma Grubu* gibi değişik çalışma grupları oluşturulmuştur. Üye ülke uzmanları arasından sınırlı sayıda temsilcilerin katılımıyla oluşan bu birimler, kendi alanlarında derinlikli çalışmalar yapmaktadır. Anılan birimlerin faaliyetleri (üye ülkelerin adli sistemleriyle ilgili soru formu ve denetim listesi taslakları, adli konularda rehber ilkeler taslakları hazırlanması gibi) CEPEJ'in genel toplantılarında müzakere edilmekte ve sonuca bağlanmaktadır.

CEPEJ, iki yılda bir AK üyesi ülkelerin adli sistemlerinin ayrıntılı bir şekilde değerlendirildiği raporlar yayınlamaya başlamıştır. Bu raporların ilki olan "*Avrupa Adli Sistemleri – 2006 Basım*"* 2006 yılında yayınlanmıştır. Söz konusu rapor *Adli Sistemlerin Değerlendirilmesi Çalışma Grubu* tarafından hazırlanan ve 2004 yılı verileri esas alınmak suretiyle Avrupa adli sistemlerinin çok değişik boyutlarının tespitine yönelik 123 sorudan oluşan soru formuna üye ülkeler tarafından verilen cevapların ve istatistikî bilgilerin CEPEJ üyeleri ve bilimsel uzmanlar tarafından değerlendirilmesiyle meydana getirilmiştir. Raporla ulaşılan sonuçlar CEPEJ'in müteakip toplantılarında değişik yönleriyle analiz edilmiştir. Söz konusu rapor Avrupa ülkelerinin adli sistemleri hakkında kılavuz bir belge özelliği taşımakta olup, bilimsel uzmanların raporla ilgili değerlendirmeleri de CEPEJ tarafından ayrıca yayınlanmıştır. Birincisine göre daha geliştirilmiş bir şekilde ve 2006 yılı verileri esas alınarak hazırlanmış olan "*Avrupa Adli Sistemleri - 2008 Basım*" ise 8 Ekim 2008 tarihinde düzenlenen basın toplantısıyla kamuoyuna açıklanmıştır.

CEPEJ, anılan rapor çalışmalarının yanı sıra, adalete erişim, alternatif uyuşmazlıkların çözüm yolları, mahkemelerin örgütlenmesi ve yönetimi, mahkemelerde yeni teknolojilerin kullanılması, mahkeme kararlarının yerine getirilmesi vb. hususları başta olmak üzere, adaletin etkinliğiyle ilgili konularda çok değişik toplantı, araştırma ve yayın faaliyetleri gerçekleştirmiş, ayrıca bir kısım üye ülkelere yargı reformu sürecinde destekte bulunmuştur. Çalışmalarını her dönem daha da geliştirerek ve çeşitlendirerek sürdürmekte olan CEPEJ, kuruluşundan bu yana geçen 6 yıllık süre içinde adaletin etkinliği alanında uluslararası bir otorite haline gelmiştir.

CEPEJ'in faaliyet ve yayınları hakkındaki ayrıntılı bilgilere www.coe.int/t/dg1/legalcooperation/cepej/ adresinden erişilmesi mümkündür. Söz konusu web sitesinde "*Ülke Profilleri*" başlığı altında üye ülkelerin hukuk ve adalet sistemleri ile mevzuatlarına ilişkin geniş bilgiler yer almaktadır.

* Raporun Türkçe tercümesine "www.abgm.adalet.gov.tr/dokumanlar/cepej-2006-tablolar.pdf" adresinden ulaşılabilir.

(* Aşağıda yapılan açıklamalarda genel olarak Cezai adli yardımlaşma esas alınmıştır.)

Bilindiği gibi Ülkemizden diğer ülkelere ve diğer ülkelerden Ülkemize yönelik adli yardımlaşma talepleri, bu konudaki çok veya iki taraflı anlaşmalar ve mütekabiliyet prensibi çerçevesinde yerine getirilmektedir.

Uluslararası adli yardımlaşma sürecinde, yabancılık unsuru taşıması nedeniyle, talebin gönderileceği ülkenin tutumuna göre asıl evrakın yanında tercümesinin de iletilmesi istenebilmektedir. Dolayısıyla, adli

yardımlaşma evrakı hazırlanırken, talepten atıf yapılan sözleşmenin/sözleşmelerin yazışma diliyle ilgili hükümlerine ve eğer çok taraflı bir sözleşmeye dayanılması söz konusu ise, bu sözleşmenin uygulanmasıyla ilgili olarak muhatap yabancı ülkenin yazışma dili konusunda bildirimini bulunup bulunmadığına bakılması gerekecektir.

Adli yardımlaşmayı düzenleyen iki ve çok taraflı sözleşmelerde, genellikle yazışma usulünün belirlenmesi bağlamında, evrakın tercümesinin zorunlu olup olmadığını ve zorunlu ise hangi dil(ler)de hazırlanması gerekeceğini gösteren hükümler de yer almaktadır. Örnek vermek gerekirse, Ülkemiz yönünden sıklıkla uygulanan 1959 tarihli “Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi”nin 16. maddesinde, kural olarak taleplerle eklerinin tercüme ettirilmelerinin gerekmediği; ancak Sözleşmeye taraf bir ülkenin, imza yahut onay veya katılım belgesini teslim ederken Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine yapacağı bir bildirimle, adli yardımlaşma evrakının, kendi resmi dil(ler)inden ya da Avrupa Konseyi resmi dillerinden (Fransızca veya İngilizce) birinde yapılmış tercümesiyle birlikte gönderilmesini şart koşabileceği, bu durumda diğer ülkelerin mütekabiliyet prensibini uygulayabilecekleri düzenlenmiştir. (Halen, biri hariç 46 Avrupa Konseyi ülkesi anılan Sözleşmeye taraf olup, bu ülkelerden 35’inin, talepname ve eklerinin ayrıca hangi dil(ler)de hazırlanması gerekeceğine dair bildirimini bulunmaktadır. Bildirimlerin ayrıntılı bir listesi, <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ListeDeclarations.asp?NT=030&CM=8&DF=10/15/2008&CL=ENG&VL=1> internet adresinden görülebilir.)

İkili anlaşmalardan da bir örnek vermek gerekirse; “Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında Suçluların Geri Verilmesi ve Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Anlaşması”nın “Dil” başlıklı 40.maddesi uyarınca, adli yardımlaşma evrakı, istemde bulunulan tarafın dilinde aslına uygun ve tam tercümesiyle birlikte iletilecektir.

Belgelerin bir dilden diğerine ya da bir yazıdan başka bir yazıya çevrilmesi olarak tarif edilebilecek tercüme işlemi, özel veya teknik bilgi gerektirmesi nedeniyle hukukumuzda bilirkişilik müessesesi içinde yer almakta olup, adli yardımlaşma evrakının tercüme ettirilmesine dair işlemlerin yürütülmesinde de 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun bilirkişiliği düzenleyen hükümleri uygulanacaktır.

Bu meyanda, adli yardımlaşma evrakıyla birlikte Bakanlığımıza iletilen tercümelerde sıklıkla rastlanan eksikliklerden hareketle, aşağıdaki hususlara değinmek gerekecektir:

- Bakanlığımızda tercüme bürosu bulunmaması nedeniyle, mahallinden gelen tercüme yaptırılmasına dair taleplerin yerine getirilmesi mümkün değildir. (Ankara ve Bursa Cumhuriyet Başsavcılıklarına bağlı ATGV büroları vasıtasıyla tercüme hizmeti verildiği gibi diğer Büyükşehir Başsavcılıkları vasıtasıyla da tercüme hizmeti alınabilecektir.)
- Tercüme işlemleri, hukuk lisanına vakıf ehil tercüman eliyle yaptırılmalı; yetersizliği saptanan tercümanlara iş verilmemelidir.
- Tercümenin aslına uygun olduğunu belirten ibarenin tercüme edilen dilde evraka şerh verilmesi veya damgalanması ile ayrıca tercüme dilinin de şerh edilmesi sağlanmalı; tercümelerinin her sayfası mutlaka okunaklı şekilde resmi mühürle onaylanıp, onaylayanın isim, soyadı, unvanı yazılarak imzalanmak suretiyle gönderilmelidir.
- Evrakın tamamının aynı dilde tercüme edilmesi gerekmektedir. (Bazen evrakın bir kısmının başka, diğer kısmının başka dilde tercüme edildiği görülmektedir)
- Tercüme ile aslının uygunluğu öncelikle mahallinde incelenmelidir. (Evrak tercüme bürosunda veya ATGV bürolarında karışabilmektedir. Bu itibarla, karışıklığa meydan verilmemesi için tarih, sayı, isim gibi unsurlardan yararlanılarak eşleştirme yapılmalıdır.)
- Uygulamada kimi yeminli tercümanların bildikleri dil dışında 3. şahıslara tercüme yaptırarak onayladıkları görülmektedir. Sorumluluk doğuracak bu türden uygulamaların önüne geçilmelidir.

Cezai konulardaki uluslararası adli yardımlaşma evrakının tercüme ettirilmesiyle ilgili olarak, bazı ülkelerin uygulamada özellik arz eden tutumları, (adli yardımlaşma talebinin dayandırılması gereken norm ile birlikte) aşağıda belirtilmiştir (Adli yardımlaşma evrakının tercüme ettirileceği dillerle ilgili olarak, daha ayrıntılı bilgi için 01.03.2008 tarihli ve 69/1 sayılı Genelgenin 1 nolu ekine bakılabilir):

Council of Europe

İkinci Dünya Savaşından sonra her alanda oluşan tahribat yeni bir Avrupa düzeninin kurulması düşüncesini güçlendirmiş, bu sayede Avrupa'nın yeniden büyük bir savaşın içine düşmesini engelleyeceği düşüncesi hakim olmuştur. Bu duygularla Londra'da bir araya gelen on Avrupa devleti dışişleri bakanlarının 5 Mayıs 1949'da imzaladığı ve 3 Ağustos 1949 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Konseyi Statüsüyle Avrupa Konseyi kurulmuştur.

Türkiye, 12 Aralık 1949 tarih ve 5456 sayılı bir Kanunla Avrupa Konseyi Statüsünü onaylamış ve onay belgesini Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne 13 Nisan 1950 tarihinde tevdi ederek Avrupa Konseyine üye olmuştur. Avrupa Konseyinin amacı, üyeleri arasında, müşterek mallan olan ülkü ve prensipleri korumak ve yaymak ve siyasi, iktisadi ilerlemelerini sağlamak maksadıyla daha sıkı bir birlik meydana getirmektir. Bu amaca Konsey organları aracılığıyla insan hakları ile ana hürriyetlerinin korunması ve geliştirilmesiyle ulaşılabacağı kabul edilmektedir.

Avrupa Konseyinde bu zamana kadar bir çok sözleşme ve tavsiye kararı kabul edilmiştir. Özellikle insan haklarının ve temel özgürlüklerin korunması, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ulusal olmaktan ziyade uluslararası bir nitelik kazanmıştır. Bu bağlamda, 1945 sonrası dönemde global ve bölgesel düzeylerde insan haklarının ve temel özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi amacıyla pek çok çaba harcanmış, bu amaca ulaşmak amacıyla medeni, siyasi, sosyal ve ekonomik haklara ilişkin pek çok uluslararası sözleşme akdedilmiştir.

Özellikle, Avrupa Konseyi'ne üye devletler tarafından 4 Kasım 1950 tarihinde imzalanan ve kısaca Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) olarak anılan "İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Sözleşme", yargısal bir denetim mekanizması kurmak ve bir yaptırım sistemi kabul etmek suretiyle insan hakları ile ilgili diğer sözleşmelerinden daha gelişmiş ve daha etkili bir sistem yaratmıştır. AİHS, 4 Kasım 1950 tarihinde aralarında Türkiye'nin de bulunduğu on beş ülke tarafından Roma'da imzalanmıştır. Avrupa Konseyi bünyesinde yaklaşık 180 Sözleşme kabul edilmiş olup, kabul edilen bu Sözleşmelerden Ülkemizin taraf olduğu sözleşme sayısı 90'ın üzerindedir.

Birçok sözleşme metnine ilham veren ve bu nedenle şablon metin telakki edilen 2.04.1959 tarihinde Strasbourg' ta imzalanan "Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi (CİKAYAS) Avrupa Konseyi üye ülkeleri (San Marino hariç) ve Konsey üyesi olmayan İsrail dahil olmak üzere toplam 47 ülke tarafından kabul edilmiştir.

Söz konusu sözleşme, içeriği ve taraf olan ülkeler bakımından en çok kabul görmüş adli işbirliği sözleşmesi durumundadır. Bu özellikleri ile pek çok ikili sözleşmenin hükümlerine de ilham kaynağı olmuş ve olmaya devam etmekte olup, mütekabiliyet kuralının uygulanmasında da hükümleri dikkate alınmakla geniş bir uygulama alanı bulmaktadır.

CEZA İSTİNABE ve TEBLİGAT
ULUSLARARASI ADLİ YARDIMLAŞMA

ANASAYFA İLETİŞİM SİTE HARİTASI SIKÇA SORULAN SORULAR

GÜNCEL BİLGİLER

REHBERLER

- [İSTİNABE REHBERİ](#)
- [TEBLİGAT REHBERİ](#)
- [ADRES, NÜFUS-SABİKA REHBERİ](#)
- [YABANCI ÖLÜM OLAYLARININ BİLDİRİMİ](#)
- [YABANCI TUTUKLULUK TAHLİYE REHBERİ](#)
- [CEZA KOVUŞTURMALARININ NAKLİ](#)
- [CEZA KARARLARININ İNFAZI](#)

BELGELER

* Ermenistan'a yönelik taleplerin Rusça, İngilizce veya Ermenice dillerinden birine tercüme edilerek teslimi halinde talebinize yanıt verilebilecektir.

* Yabancı temsilcilerden soruşturma ve kovuşturma çerçevesinde bilgi ve belge temini ile olabilecek bizzat taleplerin adli yardımlaşma yöntemiyle ilgili yabancı makamlar aracılığı ile teslimi gerekmektedir.

www.uhdigm.adalet.gov.tr/cezaistinabe/

Cezai konularda adli yardımlaşma yapılmasına ilişkin olarak uygulamaya yönelik olarak; konularına ve aşamalarına göre yapılan işlemler toplu ve sistematik şekilde bu sayfamızda düzenlenmiştir.

Rehberler başlığında; İstinabe, tebligat, Adres, nüfus-sabıka, yabancı ölüm bildirim, yabancı tutukluluk bildirimine ilişkin rehberler

Belgeler başlığında ise cezai adli yardımlaşmada ve uygulamada gerekebilecek belge ve metinler yer almaktadır.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT
OECD

OECD RÜŞVETLE MÜCADELE SÖZLEŞMESİ KOORDİNASYONU

ANASAYFA İLETİŞİM SİTE HARİTASI

DUYURULAR

- [OECD HAKKINDA](#)
- [KOORDİNASYON GÖREVİ](#) (14 Mayıs 2008 – ANKARA)
- [İLGİLER](#) (16 Mayıs 2008 – İSTANBUL)
- [FAALİYETLERİMİZ](#) (20 Mayıs 2008 – BURSA)
- [İLGİLİ MEVZUATIMIZ](#) (22 Mayıs 2008 – İZMİR)
- [YARARLI LİNKLER](#)

* "OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesi" hakkında Adalet Bakanlığı'nın 16 Mayıs 2008 tarihinde yaptığı toplantıda, 1997 tarihli "Ulusal Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi" Konulu seminerler yapıldı.

* "OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesi" hakkında Adalet Bakanlığı'nın 16 Mayıs 2008 tarihinde yaptığı toplantıda, 1997 tarihli "Ulusal Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi" Konulu seminerler yapıldı.

BELGELER

www.uhdigm.adalet.gov.tr/oecd/index.htm

"OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi" Ülkemiz tarafından 17/12/1997 tarihinde imzalanmış ve 01/02/2000 tarihli ve 4518 sayılı Kanunla onaylanmış olup, OECD tarafından, söz konusu sözleşme kapsamında iki aşamalı bir inceleme süreci başlatılmıştır. Ülke incelemelerini gerçekleştiren OECD Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubu'nun 4-7 Aralık 2007 tarihli toplantısında Türkiye II.Aşama İncelemesinin tekrarına karar verilmesi sonrası, Ocak 2008 tarihinden itibaren eşgüdüm görevinin Bakanlığımıza verilmesi üzerine Genel Müdürlüğümüzce sözleşme ve ülke incelemesine ilişkin farkındalığın artırılması amacı ile bir internet sitesi oluşturulmuş, konu ile ilgili diğer Bakanlık ve kuruluşlardan sitemize link verilmesi sağlanmıştır.

GRECO

AVRUPA KONSEYİ YOLSUZLUĞA KARŞI DEVLETLER GRUBU

ANASAYFA İLETİŞİM SİTE HARİTASI

DUYURULAR

- [GRECO HAKKINDA](#)
- [GRECO TÜRKİYE HEYETİ](#)
- [ÜYE ÜLKELER VE KATILIM TARİHLERİ](#)
- [GRECO TÜRKİYE DEĞERLENDİRME RAPORLARI](#)
- [İLGİLİ YAYINLAR](#)
- [LİNKLER](#)

* - Azerbaycan I ve II. Aşama Uygunluk Raporunun Raporörlüğünü yapacak ülkeler Türkiye ve Hollanda olarak belirlendi.

* - GRECO 39. Genel Kurul 06-10 Ekim tarihleri arasında Strasbourg'ta yapılacak.

BELGELER

www.uhdigm.adalet.gov.tr/greco/index.htm

GRECO 4.5.1998 tarihinde gerçekleştirilen Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi toplantısında alınan (98) 7 sayılı Kararla "kısmi genişletilmiş anlaşma" şeklinde kurulmuş bir izleme mekanizmasıdır. Ülkemiz, ulusal ve uluslararası alanda önemli bir sorun haline alan yolsuzluk olgusuyla mücadele konusundaki irade ve kararlılığının bir göstergesi olarak, 1.1.2004 tarihinde GRECO'ya üye olmuştur.

"GRECO" yolsuzlukla mücadele alanında esnek ve etkin bir mekanizmadır.

GRECO, gerçekleştirdiği ülke incelemesi sonucu çeşitli tavsiyelerin yer aldığı bir "Değerlendirme Raporu" hazırlayarak ülkelere bu tavsiyeleri yerine getirmelerini talep eder. Bu rapordan itibaren 12-18 aylık bir dönem sonunda da ikinci bir inceleme yapar. İnceleme sonucunda hazırladığı "Uygunluk Raporu" ile tavsiyelerin ne ölçüde yerine getirildiğini belirler.

Ülkemizde GRECO incelemelerine ilişkin olarak kamu ve özel sektördeki farkındalığın artırılmasına katkıda bulunmak amacı ile bir internet sitesi hazırlanmıştır.

Aşağıda özetlemeye çalıştığımız “Ceza istinabe ve Tebligat Rehberi”ne ve diğer rehber çalışmalarımıza yukarıda “Sitemize Yeni Eklenen Sayfalar” bölümünde tanıtımı yapılan linke tıklayarak ulaşabilirsiniz.

www.uhdigm.adalet.gov.tr/cezaistinabe/

İSTİNABE EVRAKININ HAZIRLANMASI ULUSLARARASI ADLİ YARDIMLAŞMA

1- TEMEL BELGELER

- SÖZLEŞME

"Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardımlaşma Avrupa Sözleşmesi" (CİKAYAS)

- GENELGE

"Cezai İşlere İlişkin Uluslararası İşbirliğinde Adli Makamlarımızca Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar" 01/03/2008 tarihli 69/1 sayılı genelge

2- ADLİ YARDIMLAŞMAYA BAŞVURULMASI

ADLİ YARDIMLAŞMAYI GEREKTİREN NEDENLER

Yargılama faaliyeti için gerekli unsurlardan birinin (suçlu veya suçla ilgili deliller, bilgi, belge, kararlar) mahkemenin yargı çevresi ve Ülkemiz hükümlerlik hudutları dışında bulunması halinde devletler arasında karşılıklı adli yardımlaşma zorunlu bulunmaktadır. Buna göre; Sınır komşumuz olan ülkeler ve K.K.T.C dahil olmak üzere tüm diğer ülkelerden, Ülkemizde bulunan yabancı misyon temsilciliklerinden temin edilecek unsurlar için adli yardımlaşmaya başvurulacaktır.

ADLİ YARDIM TALEBİNDE BULUNABİLECEK MAKAMLAR

CİKAYAS kapsamında talep eden makamın adli makam olması gerektiği gibi talep konusunun da adli nitelik taşıması gerekmektedir. Ülkemiz bakımından Savcılık, Mahkemeler ve üst Mahkemeler yargılama faaliyetlerine ilişkin olarak adli makam sıfatına haiz bulunmaktadır.

RET KONUSU OLAN SUÇLAR

Cikayas 1. ve 2. maddede adli yardımlaşmanın sınırı çizilmiş bulunmaktadır.

CİKAYAS 1. MADDE 2. FIKRA: Mutlak Ret Nedenleri

2) İşbu Sözleşme, tutuklama ve mahkûmiyet kararlarının yerine getirilmesinde ve adi suç teşkil etmeyen askerî suçlarda uygulanmaz.

CİKAYAS 2. MADDE: İhtiyari Ret Nedenleri

Adli yardımlaşma aşağıdaki hallerde reddedilebilir.

a) Talebin ilişkin olduğu suçlar, kendisinden yardım istenen Tarafça, siyasî suçlarla veya siyasî suçlara murtabit suçlarla veya malî suçlarla ilgili sayılıyorsa;

b) Kendisinden yardım istenilen Taraf, talebin yerine getirilmesini memleketinin egemenlik, güvenlik, kamu düzeni veya diğer öz çıkarlarına hanel getirecek nitelikte görüyorsa.

Ayrıca CİKAYAS'ın konu aldığı alanın cezai adli yargı göz önüne alındığında idari suçlar hakkında bu sözleşme kapsamında yardımlaşmada bulunulamayacaktır.

3- İSTİNABE TALEP KONULARI

- İfade alınması, sorgu yapılması ve ilgililerin dinlenilmesi
- Bilgi-belge temini
- Bilirkişi incelemesi yaptırmak
- Eşya ve yer incelemesi yapmak
- Arama ve El koyma talebinde bulunmak
- Yabancı Devlet adli makamlarınca düzenlenen soruşturma evrakı tahlil raporu, verilen karar (kesinleşmiş mahkeme kararı) örneklerinin temin edilerek gönderilmesi
- Uyuşturucu maddenin Türkiye'den ihraç edilip edilmediğinin bildirilmesi, edilmişse buna ilişkin kanıtların temin edilerek gönderilmesi.

4- TALEPNAME HAZIRLANMASI

EK-3 İstinabe Talepnamesi Örneği

BAŞLIK

Düzenleyen Makam İsmi-Tarih ve sayı

HİTAP

- Muhatap ülke yetkili adli makamına ifadesi yeterlidir.
- Başsavcılık ve Bakanlık aracılığı gibi ifadeler kullanılmamalı.

OLAY

- Talepnamede adli yardımlaşmaya konu suçun türü yanı sıra suç oluşturan maddi olayın ayrıntılı bir şekilde anlatılması gerekmektedir.

YASA MADDELERİ

- Sanığın üzerine atılı suça uygulanması ihtimali bulunan yasa ismi ve maddeleri belirtilmelidir.
- Yasa ismi kısaltma yapılmadan açık ismi ile yazılmalıdır. Yabancı makamların bize ait bir kısaltmanın anlamını bilmesi beklenemez.
- Adli yardımlaşmanın gereği yerine getirilirken özellikle dikkate alınması istenen Ceza Muhakemeleri Kanunu maddeleri isim ve maddeleri de aynı şekilde belirtilmelidir.

ADLİ YARDIMLAŞMA YAPILMASI DAYANAĞI:

Her iki ülke arasında adli yardımlaşma yapılmasına olanak sağlayan hukukî dayanağın belirtilmesi zorunludur.

Ülkelere göre hukukî dayanak değişiklik göstermektedir.

- 1- "Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi" (CİKAYAS), bu sözleşmeye taraf olan ülkeler için bu sözleşmeye atıf yapılması gerekir.

EK-5 Uluslararası Adli İşbirliğine İlişkin Taraf Olduğumuz Avrupa Konseyi Sözleşmeleri

- 2- CİKAYAS'a taraf olmayıp aramızda "İkili Sözleşme" bulunan ülkeler için bu sözleşmeye atıf yapılması gerekir.

EK-7 Adli Yardımlaşma Alanında Taraf Olduğumuz İkili Anlaşmalar

- 3- Herhangi bir sözleşmeye taraf olmayan ülkeler için "Mütekabiliyet" kuralına atıf yapılarak "Aynı koşullar altında tarafınızdan iletilecek taleplerde benzer uygulama yapılacağı" ibaresinin talepnameye eklenmesi gerekmektedir.

TEMİNAT

Bu talep ceza işleri ile ilgili olup, bu talebin yerine getirilmesi yerine getiren devletin egemenlik, kamu düzenini zarar vermeyecektir. Talepte bulunan Devlet, talebe konu soruşturma, kovuşturma veya yargısal işlemler için talepte bulunulan Devlet tarafından verilen bilgiyi veya delili, talepte bulunulan Devletin önceden rızası olmaksızın, talepte belirtilen amaçlar dışında aktarmayacak veya kullanmayacaktır.

GİZLİLİK TALEBİ

Talepte bulunan Taraf Devlet, talepte bulunulan Taraf Devletten, talebin yerine getirilmesi bakımından zorunlu olmadığı ölçüde, yapılan talebin ve içeriğinin gizli tutulmasını isteyebilir. Eğer talepte bulunulan Devlet gizliliği yerine getiremeyecek ise, talepte bulunan Devleti derhal bilgilendirecektir.

TALEP KONUSU

Yukarıda 3. bölümde sayılan talep konularından hangisinin istendiğinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

SORULACAK SORULAR

Talep konusu Sanık/Müşteki/Tanık'a ilişkin ifade alınması veya dinlenilme olması halinde ilgiliye sorulacak soruların hazırlanarak talepnamede belirtilmesi gerekir.

MÜHÜR ve İMZA

- Talepname altında düzenleyen makamın mührü ile yetkili Hakim/Savcı imzasının bulunması zorunludur.

İLGİLİNİN KİMLİK ve İLETİŞİM BİLGİLERİ

İfade alınması ve dinlenilmeye ilişkin talepnamelerde ilgilinin kimlik bilgileri ile birlikte kendisine ulaşılabilecek iletişim bilgileri (adres, telefon, email vs.) talepnameye eklenmelidir.

EKLER:

Talepnameye eklenecek evrak sıra halinde gösterilmelidir.

- 1) İddianame
- 2) Mahkeme kararı, Yargıtay ilâmı, Görevsizlik ve Yetkisizlik kararları (mevcutsa ve gerektiği takdirde)
- 3) Uygulanması muhtemel kanun maddeleri
- 4) İfade suretleri (tanık ifadelerinde mutlaka - diğerlerinde gerektiği takdirde)
- 5) Bilirkişi raporu (gerektiği takdirde)
- 6) Diğer belgeler,
- 7) Yukarıda sayılı evrakın tercümeleri.

5- TALEPNAME EKLERİNİN HAZIRLANMASI

Hazırlanan talepnamede ek olarak gösterilen evrakın belirtilen sıra ile talepnameye eklenmesi gerekmektedir.

6- TERCÜME

TERCÜME DİLİ

- Öncelikle tercüme edilecek dilin tespit edilmesi gerekmektedir.

EK-1 Adli Yardımlaşma Evrakının Tercüme Ettirileceği Diller

- Hollanda ve Fransa ülkelerine iletilecek evrakın tercüme edilmesine gerek bulunmamaktadır. (Bu ülkeler evrakı kendileri tercüme ettirmektedirler.)

TERCÜME BÜROSU

- Bakanlığımızda tercüme bürosu bulunmaması nedeniyle tercüme hizmeti verilmemektedir.
- Ankara ve Bursa Cumhuriyet Başsavcılıklarına bağlı ATGV büroları vasıtasıyla tercüme hizmeti verildiği gibi diğer Büyükşehir Başsavcılıkları vasıtasıyla da tercüme hizmeti alınabilecektir.

TERCÜMEDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Tercüme işlemleri, hukuk lisanına vâkıf ve ehil tercümanlara yaptırılmalı
- Yurt dışına gönderilecek evrak asılları, suretleri ve tercümelerinin her sayfası mutlaka okunaklı şekilde resmî mühürle onaylanıp, onaylayanın isim, soyadı, unvanı yazılarak imzalanmak suretiyle gönderilmelidir.
- Evrakın tamamının aynı dilde tercüme edilmesi gerekmektedir.
- Tercüme ile aslının uygunluğu öncelikle mahallinde incelenmelidir.

7- ADLİ YARDIMLAŞMA EVRAKININ İLETİLME YOLU

EVRAKIN BAKANLIĞIMIZA İLETİLMESİ

Talepname ve eklerinin hazırlanması ve tercümelerinin yaptırılması ile tamamlanmış olan evrakın gereğinin ilgili sözleşme hükümlerine göre merkezi makam olarak belirlenmiş Bakanlığımız aracılığı ile yerine getirilmesinin istenmesi gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki Bakanlığımız aracı kılınmaksızın doğrudan ilgili ülke, Dışişleri Bakanlığı'na veya dış temsilciliklerimize iletilen evrak ilgili ülke ve makamlarca yerine getirilmeksizin iade edilmektedir.

EVRAK DÜZENİ

- 01/03/2008 tarihli ve 69/1 sayılı Genelgemiz Birinci Kısım, Üçüncü Bölümünde belirtilen evrak düzeni şu şekildedir;

Bu çerçevede;

a) İstinabe evrakının yukarıda (II/4) bölümünde belirtilen sıraya göre dizi pusulasına bağlanarak zimba kullanılmaksızın, Türkçe asılların tamamı üstte, tercümelerin tamamı altta olacak şekilde telli dosyaya takılarak, Üst yazı ekinde gönderilmesi gerekmektedir.

- Aşağıda belirtilen belgelerinse iletilmesine gerek bulunmamaktadır.

- Tercüme yapılmasına ve masrafına ilişkin yazışmaların,
- Hukuk bölümünde kullanılan 184 no'lu formun,
- K.K.T.C., HOLLANDA, FRANSA için tercüme evrakının,
- Ceza İstinabe ve Tebligat da masraf olmadığı için buna ilişkin maliye vizesi vb. yazışmaların iletilmesi gerekmemektedir.

8- AKİBET SORULMASI

- İstinabenin alacağı zaman göz önüne alınarak 6 aydan sonra akıbet sorulabilir.

- Akıbeti sorulmak istenen evrakın tarih ve sayısının belirtilmesi yeterli olup, ilk iletilen evrakın tamamının yeniden gönderilmesi gerekmemektedir.

9- EK BİLGİLERİN İLETİLMESİ

Yabancı makamlar tarafından evrakın gereğinin yerine getirilebilmesi için talep edilen ek bilgi ve belgelerin tercümesi ile birlikte iletilmesi gerekmektedir.

10- İKMAL SONRASI TERCÜME ve DİĞER HUSUSLAR

- İlgili yabancı ülkeye iletilen adlî yardımlaşma hakkında verilen cevapların yabancı bir lisanda olması halinde yine başlangıçta olduğu üzere tercüme edilerek içeriğinin anlaşılması gerekmektedir.

- İngiltere'de müstakil bir Adalet Bakanlığı bulunmayıp, adlî görevler İçişleri Bakanlığı bünyesinde Polis teşkilatı tarafından yerine getirilebildiğinden Polis tarafından alınan ifadeler geçerli sayılmaktadır.

“Türkiye-Avusturya Adalet Çalışma Grubu Toplantısı” 16-17 Ekim 2008 tarihlerinde Viyana’da yapılmıştır. Avusturya Federal Adalet Bakanlığı binasında gerçekleştirilen toplantıya Ülkemizden Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdür Yardımcısı Bilal Çalışkan, Daire Başkanı Haydar Sami Kuzu, Tetkik Hâkimi Harun Mert ile Viyana Büyükelçiliğimizden Başkatip M. Mustafa Çelik katılmış, Avusturya ise Federal Adalet Bakanlığı Uluslararası Ceza Davaları Bürosu Başkanı Barbara Göth-Flemmich başkanlığındaki heyet tarafından temsil edilmiştir.

Toplantının ilk gününde Federal Adalet Bakanlığı Kamu İşi ve Uluslararası İlişkiler Bürosu uzmanı George Stawa Avusturya yargı sistemine ilişkin bir sunum yapmış, ardından Münferit Ceza Davaları Bürosu uzmanı Dr. Michael Klackl tarafından Avusturya’nın terör suçları konusundaki mevzuatı ve uygulaması hakkında bilgi verilmiştir.

İkili görüşmeler kapsamında ilk olarak “suçluların geri verilmesi” konusu ele alınmıştır. Bu bölümde, Uluslararası Ceza Davaları Bürosu uzmanı Dr. Johannes Martetschlager Avusturya’nın suçluların geri verilmesine ilişkin mevzuatı ve uygulaması hakkında açıklamalarda bulunmuş, daha sonra geri verme hususunda iki ülke arasında yaşanan sorunlar müzakere edilmiş ve görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Toplantının ikinci gününde “çocuk kaçırma”, “adli yardımlaşma” ve hükümlülerin nakli” konuları görüşülmüştür. Anılan hususlarda Türkiye ve Avusturya’nın taraf olduğu ikili ve çok taraflı sözleşmelerin uygulanmasında ortaya çıkan sorunlar karşılıklı olarak gündeme getirilmiştir. Müzakereler sırasında bu konulardaki bir kısım aksaklıkların giderilmesi hususunda olumlu yaklaşımlar sergilenmiştir.

Toplantı sonunda Sayın Göth-Flemmich, çalışma grubu toplantısının gerçekleştirilmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirmiş ve bu tür toplantıların iki ülke arasında karşılıklı bilgi alışverişinin ve adli işbirliğinin geliştirilmesi açısından önemli olduğunu ifade etmiştir. Sayın Çalışkan da misafirperverliklerinden dolayı Avusturya tarafına teşekkür ederek, çalışma grubu toplantılarının sürdürülmesinin çok yararlı olacağını ifade etmiş ve bundan sonra yapılacak toplantıların sorunların konuşulmasından çok iki ülke arasındaki adli işbirliğinin güçlendirilmesine yönelik olmasını temenni ettiğini belirtmiştir.

TERCÜME DİLİ**Mısır**

Dışişleri Bakanlığı 18/10/2008 tarihli yazıları ile Kahire Büyükelçiliğimizden alınan yazıya atfen, Mısır Bakan Yardımcısının her iki ülke arasındaki adlî yardımlaşma Anlaşması'nda tebligat evrakının İngilizce ya da Fransızca olarak da gönderilebileceğinin belirtildiğine dikkat çekmiş, böylece herhangi bir yanlış anlama ya da gecikmeye mahal vermeden gerekli işlemin yapılabileceğini, kendilerine gönderilen Arapça tercümeli bazı evrakı önümüzdeki dönemde üzülerek iade etmek zorunda kalacaklarını dile getirdiği bildirilmiştir.

POLİŞÇE ALINAN İFADE**İngiltere**

"Ceza İşlerinde Karşılıklı Adlî Yardımlaşma Avrupa Sözleşmesi"nin 3 üncü maddesi uyarınca adlî yardımlaşma taleplerinin gereğinin yerine getiren ülke mevzuatı uyarınca yapılacağı belirtilmektedir. İngiltere'de polis teşkilatının adlî görevleri de bulunmakta olup, bu kapsamda adlî yardımlaşma'ya ilişkin ifadelerin alınması işlemlerini yerine getirebilmektedirler.

ADLÎ SİCİL KAYDI TEMİNİ**Romanya**

Romanya Adalet Bakanlığı'nın 23/09/2008 tarihli yazıları ile, Strassbourg'ta 1959 tarihinde imzalanan "Ceza İşlerinde Karşılıklı Adlî Yardımlaşma Avrupa Sözleşmesi"ne ek olarak 1978'de yapılan Protokol gereği cezai işlerde adli sicil kayıtlarının Romanya Adalet Bakanlığı aracılığı ile istenilmesi gerektiği bildirilmiştir.

Bu itibarla, bu ülkeye yönelik adlî sicil kaydı temini taleplerinin ilgili ülke merkezi makamına iletmek üzere 69/1 sayılı genelgemiz ekindeki EK:17 nolu formun doldurularak Bakanlığımıza iletilmesi gerekmektedir.

MÜTEKABİLİYET**Güney Kore**

Dışişleri Bakanlığı yazıları ile, Türkiye ile Güney Kore arasında adlî yardımlaşmada bulunulmasına ilişkin ikili veya çok taraflı bir sözleşme bulunmadığından adlî yardımlaşma evrakının gereğine tevessül edilebilmesi için talepten önce "Mütekabiliyet" kuralına açıkça atıf yapılarak Güney Kore'nin benzer yöndeki taleplerinin karşılanacağı yönünde garanti verilmesi gerektiği bildirilmektedir.

Bilindiği üzere; Talimatta talebin dayanağı olarak ilgili ülke ile hukuki ilişkimize göre; tam adını yazmak suretiyle "Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi"ne (CİKAYAS), bu sözleşmeye taraf olmayan ülkeler için aramızdaki "İkili Sözleşme"ye, herhangi bir sözleşmeye taraf olmayan ülkeler için "Mütekabiliyet" kuralına atıf yapılması gerekmektedir.

T.C

YARGITAY

Onbirinci Ceza Dairesi

Esas : 2008/531

Karar : 2008/2710

Tebliğname: 11/2007241556

Rusya Federasyonu. Krasnoyarsk Bölge Mahkemesinin gıyabi tutuklama kararı ve hakkında Krasnoyarsk. Bölge Mahkemesine, Rusya Federasyonu Ceza Kanunu'nun 3. Bölüm 30. madde "B" bendi 159. madde gereğince ağırlaştırılmış dolandırıcılık suçundan açılan 63270 sayılı davaya istinaden, .Rusya Federasyonu Başsavcılığının 22.06.2005 gün ve 35/3-9-09 nolu yazısı ile iadesi talep edilen P. G. hakkında bozma üzerine yapılan yargılaması sonunda; 5237 Sayılı TCK. nun 18/1. maddesi uyarınca sanığın ülkesine geri verilmesine dair ANTALYA 3. Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 31.05.2007 gün ve 2006/1256 Değişik iş sayılı hükmün süresi içinde Yargıtay'ca incelenmesi P.G. müdafii tarafından istenilmiş olduğundan dava evrakı C.Başsavcılığının düzeltilerek onama, isteyen 15.01.2008 tarihli tebliğnamesi ile daireye gönderilmekle, incelenerek gereği görüşüldü:

Geri verme kararının yerine getirilip getirilmemesi Bakanlar Kurulunun takdirine bırakılmış olması karşısında, mahkemece "geri verme talebinin kabul edilebilir olduğuna" karar verilmesi ile yetinilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması,

Yasaya aykırı ise de; yeniden yargılama yapılmasını gerektirmeyen bu hususta 53.20 sayılı Yasanın 8. maddesi uyarınca uygulanması gereken 1412 sayılı Yasanın 322.' maddesi gereğince karar verilmesi mümkün bulunduğu; hüküm fıkrasında yer alan "sanığın ülkesine geri verilmesine" ilişkin bölüm çıkartılarak yerine "geri verme talebinin kabul edilebilir olduğuna" denilmek suretiyle sair yönleri, usu! ve yasaya uygun bulunan kararın DÜZELTİLEREK ONANMASINA, 09.04.2008 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
E.ÜLKER	İ.ÇAPANOĞLU	K.TAŞDEMİR	H.EKEN	S.TARHAN

UHDİGM'DEN AYRILAN ARKADAŞLARIMIZ

Tetkik Hâkimi Esin ÖZBİLGİN “2008 Adli Yargı Yaz Kararnamesi” ile Yargıtay Cumhuriyet Savcılığı görevine,

Tetkik Hâkimi Ülkü GÜLER “2008 Adli Yargı Yaz kararnamesi” ile Gölbaşı Hâkimliği görevine,

Tetkik Hâkimi Jale KALAY “2008 İdari Yargı Güz Kararnamesi” ile Danıştay Tetkik Hâkimliği görevine,

Tetkik Hâkimi Leman TOSUN “2008 Adli Yargı Güz Kararnamesi” ile Edirne Hâkimliği görevine,

Tetkik Hâkimi Dilek DOĞAN “2008 Adli Yargı Güz Kararnamesi” ile Polatlı Hâkimliği görevine, atanmışlardır.

Arkadaşlarımıza yeni görevlerinde başarılar diliyoruz.

YURTDIŞI EĞİTİMİ İÇİN GÖREVLENDİRİLEN ARKADAŞLARIMIZ.

Tetkik Hâkimi Nevzat AKBİLEK “AB- Jean Monnet” bursu kapsamında master programı için Fransa’ya,

Tetkik Hâkimi Nurullah YAMALI “AB- Jean Monnet” bursu kapsamında master programı için İngiltere’ye,

Tetkik Hâkimi Gonca Gülfem BOZDAĞ “AB- Jean Monnet” bursu kapsamında master programı için İngiltere’ye,

Tetkik Hâkimi Talip AYDIN “Uluslar arası Güvenlik Politikası” Programı kapsamında kurs için İsviçre’ye, gitmişlerdir.

Arkadaşlarımıza başarılar diliyoruz.

UHDİGM'DE GÖREVE BAŞLAYAN ARKADAŞLARIMIZ.

Tosya Hâkimi Tahsin Taşkın

Hakkari Hâkimi Timur DEMİR

Mardin Hâkimi Yavuz YILMAZ

Turhal Hâkimi Fehmi KURNAZ

Arkadaşlarımıza hoş geldiniz diyoruz.

NİKAH – DÜĞÜN

Tetkik Hâkimi Seda Türkan MANAV ve Gökhan DURSUN 16/10/2008 tarihinde Atakule Nikah Salonunda düzenlenen törenle evlenmişlerdir.

Kendilerine ömür boyu mutluluklar diliyoruz.

Ramazan Bayramı münasebetiyle Sayın Adalet Bakanımız, Müsteşarımız, Müsteşar Yardımcılarımız, Genel Müdürlerimiz, Daire Başkanlarımız, Tetkik Hâkimleri ve Personelle bayramlaşmak üzere Adalet Bakanlığı Gazi Ek Binasında bir tören tertip edilmiştir.

Tören, Aktütün mezarında şehit olan askerlerimiz için saygı duruşu ve İstiklal Marşının okunması ile başlamıştır.

Ardından, Adalet Bakanımız Sayın Mehmet Ali Şahin öncelikle herkesin bayramını kutladıkları konuşmalarında;

Yeni yasama yılının açıldığına da değinerek, Avrupa Birliği ile katılım müzakereleri ve bu bağlamda 3. Milli Program çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin önünde kapsamlı çalışma gündemi bulunduğunu ve anılan süreçte Bakanlığımızın yoğun bir faaliyet göstereceğini ifade etmişlerdir.

Tören, Sayın Adalet Bakanımız, Müsteşarımız, Müsteşar Yardımcılarımızı , tüm Bakanlık çalışanları ile ayrı ayrı bayramlaşmasıyla sonra ermiştir.

“ULUSLARARASI HUKUK BÜLTENİ”

Sahibi
UHDİGM

GENEL YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Abdullah CEBECİ
Genel Müdür Yrd.

Mustafa DÖNEN
Tetkik Hâkimi

YAYIN KURULU

Murat YARDIMCI
Tetkik Hâkimi

Şener DALYAN
Tetkik Hâkimi

Tayyar ÖGMEN
Tetkik Hâkimi

Bülent TÜRKMEN
Tetkik Hâkimi

Gelecek sayıda görüşmek dileğiyle...